

Náttúrufræðistofnun Íslands
B.t. Lovísu G. Ásbjörnsdóttur
Urriðaholtsstræti 6-8
210Garðabær

Reykjavík, 1. júlí 2021
UST202106-365/I.M.B.
09.05.01

Efni: Umsókn um fararleyfi til Surtseyjar - Jarðfræðileiðangur

Umhverfisstofnun hefur móttækið umsókn Náttúrufræðistofnunar Íslands, dagsett 30. júní 2021, um leyfi til að fara í rannsóknarleiðangur til Surtseyjar dagana 15. – 18. júlí 2021.

Surtsey er friðlýst sem friðland sbr. auglýsing nr. 50/2006. Óheimilt er að fara í land í Surtsey nema með skriflegu leyfi Umhverfisstofnunar. Heimilt er að veita leyfi til ferða út í Surtsey til rannsókna og verkefna sem tengjast þeim, eða til kvikmyndatöku og/eða ljósmyndunar vegna gerðar fræðsluefnis með sérstaka skírskotun til Surtseyjar eða rannsókna þar.

Lýsing verkefnis:

Sótt er um leyfi fyrir hefðbundnum leiðangri jarðfæðinga til Surtseyja til að fylgjast með rofi eyjarinnar og breytingum á jarðhita í gjóskubunkunum. Áframhaldandi rannsóknir verða á borholum Surtseyjar og tekin verða vatnssýni úr þeim. Þá verður eyjan mynduð með drónum og gerðar landmælingar í tengslum við það verkefni. För eftir fótspor jarðvísindamanna í Austurbunka frá tíma eldsumbrota í Surtsey 1965-1967, verða mæld og kortlögð. Jarðfræðileiðangurinn tekur við af leiðangri líffræðinga 15. júlí og verður leiðangursmönnum siglt út í Surtsey frá Heimaey. Leitað hefur verið til Landhelgisgæslunnar um flutning leiðangursmanna með þyrlu frá eyinni 18. júlí, en einnig til Björgunarfélagsins um flutning með báti ef nauðsyn krefur. Gert er ráð fyrir að hluti jarðfræðinga gisti í tjöldum við Pálsbæ. Þorgerður Ólafsdóttir, listfræðingur, verður með í leiðangrinum en hún hefur fengið fararleyfi hjá Umhverfisstofnun.

Áhrifamat:

Umhverfisstofnun metur verkefni ekki líklegt til að hafa neikvæð áhrif á verndargildi svæðisins sé farið eftir skilyrðum leyfisins. Um er að ræða árlegan leiðangur vísindamanna til að vakta jarðfræði eyjarinnar.

Skilyrði:

Umhverfisstofnun veitir Náttúrufræðistofnun Íslands fyrir sitt leyti leyfi til að fara í land í Surtsey og stunda þar rannsóknir sbr. lýsingu hér að ofan dagana 15. – 18. júlí 2021, að uppfylltum eftirfarandi skilyrðum:

- Fararleyfið gildir eingöngu fyrir eftirtalda aðila:
 - Lovísa Ásbjörnsdóttir, jarðfræðingur, NÍ, leiðangursstjóri
 - Birgir V. Óskarsson, jarðfræðingur, NÍ
 - Guðmundur Þ. Valsson, landmælingamaður, LMÍ

- Raúl Esperante, steingervingafræðingur, Spánn
 - Andreas Túrke, jarðefnafræðingur, Noregur
 - Hannah Babel, jarðefnafræðingur, Noregur
 - Tobias B. Weisenberger, jarðfræðingur, Breiðdalsetrið, HÍ
-
- Hafa skal þetta bréf með í för á meðan verkefninu stendur og kynna fyrir starfsfólki þau skilyrði sem fylgja leyfinu, áður en undirbúningur og vinna hefst.
 - Tilkynna skal til starfsmanns Umhverfisstofnunar á svæðinu hvenær brottför er til Surtseyjar með að minnsta kosti tveggja sólahringa fyrirvara.
 - Umhverfisstofnun skal tilkynnt um öll frávik við áður útgefna verkefnalýsingu, og eins ef breyting verður á tímasetningu verkefnis eins fljótt og auðið er.
 - Virða skal umgengnisreglur sem gilda um svæðið.
 - Leiðangursmenn skulu gæta þess að hreinsa allan fatnað og farangur áður en lagt er af stað til að tryggja að engar lífverur, plöntuhlutar og jarðvegur berist til Surtseyjar til að tryggja að landnám/þróun lífs eigi sér stað án tilstuðlan mannsins. Er það á ábyrgð leiðangursstjóra að tryggja að allir leiðangursmenn viti af þessu og sjái til þess að það sé gert.
 - Ef í ljós kemur að hreinsun fatnaðar og/eða búnaðar er ábótavant getur eftirlitsmaður farið fram á að búnaður sé skilinn eftir, frestað för þar til úrbætur hafa farið fram eða farið fram á að fararleyfi viðkomandi sé afturkallað.
 - Gæta verður þess að ganga vel um viðkvæma náttúru Surtseyjar þar sem bannað er að trufla dýralíf, raska jarðminjum og skerða gróður.
 - Gæta verður þess að allur farangur verði tekin til baka sem og allur sá úrgangur sem til fellur á meðan dvalið er í Surtsey.
 - Ekkert drykkjarvatn er í eyjunni og verða leiðangursmenn að flytja það með sér. Þá er þar engin salernisaðstaða.
 - Á meðan dvalið er í eyjunni ber leiðangursmönnum að hlíta fyrir mælum starfsmanns friðlandsins.
 - Ef upp koma álitamál um framkvæmdir sem tengjast verkefninu og frágang svæðisins skal hafa samband við Umhverfisstofnun í síma 591-2000.
 - Sýnataka í Surtsey er eingöngu fyrir þau verkefni sem talin eru upp í verkefnalýsingu og óheimilt er að afhenda þriðja aðila sýnin í gróðaskyni.
 - Halda skal umferð um mávabyggðir í lágmarki. Sérstaklega skal gæta þess að stygga ekki ófleyga ungfugla. Einnig skal gæta þess að stygga ekki þá seli sem mögulega kunna að dvelja í fjörum á norðanverðri eyinni.
 - Ef drónaflugið hefur truflandi áhrif á fugla- og/eða dýralífið skal því hætt samstundis.

Ef framkvæmdaraðili veldur náttúruspjöllum með framkvæmd í skilningi 87. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd getur Umhverfisstofnun t.d. lagt fyrir framkvæmdaraðila að afmá jarðrask og lagfæra gróðurskemmdir eða stöðvað framkvæmdir sbr. nánar XV. kafla laganna.

Ef umhverfisaðstæður á svæðinu breytast getur Umhverfisstofnun skv. 2. mgr. 89. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd breytt skilyrðum leyfis, bætt inn nýjum skilyrðum eða afturkallað leyfið til að koma í veg fyrir verulegt, ófyrirséð tjón á náttúru Íslands.

Umhverfisstofnun óskar eftir því að fá afrit af niðurstöðum ofangreindrar rannsóknar án endurgjalds.

Sé skilyrðum leyfis ekki fullnægt getur Umhverfisstofnun afturkallað leyfið skv. 1. mgr. 89. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd.

Með í för verður Magnús Freyr Sigurkarlsson, starfsmaður friðlandsins.

Leiðbeiningar um hreinsun fatnaðar og búnaðar er að finna í fylgiskjali með bréfi þessu.

Virðingarfyllt

Magnús Freyr Sigurkarlsson
sérfræðingur

Ingibjörg Marta Bjarnadóttir
sérfræðingur